

Našim dragim profesorima
Bromimiru Prpiću
sa zadovoljstvom!

Danko Diminić
Boris Hrašovec

U Zagrebu, 12. 11. 2008.

TOMICZEK • DIMINIĆ • CECH • HRAŠOVEC
KREHAN • PERNEK • PERNY

BOLESTI I ŠTETNICI
URBANOG DRVEĆA

PREDGOVOR

Oplemenjujući prostor i unaprijeđujući kvalitetu života drveće ima neprocijenjivi estetski, ekološki i socijalni značaj u urbanim prostorima.

Drveće je tijekom svoga života u neprekidnom dinamičnom odnosu sa okolinom. Izloženo je različitim i brojnim činiteljima žive i nežive prirode, od kojih pojedini utječu negativno na njihov razvoj pa i opstanak. Za razliku od drveća u prirodnim ekosustavima, drveće urbanih sredina značajnije je izloženo brojnim štetnim utjecajima biotičkog i abiotičkog podrijetla. S obzirom na osobitosti urbanog okoliša i prisutnost drvenastih vrsta, spektar biotičkih štetnih čimbenika je drukčiji nego u prirodnom okruženju, a načini njihova suzbijanja prilagođeni su urbanoj sredini. Dostupna literatura iz ovog područja je nedostatna, a do sada su objavljeni tek malobrojni specijalistički naslovi.

Na inicijativu četveročlanog austrijskog tima istraživača, prije više od 15 godina pokrenut je u Austriji projekt izrade praktičnog priručnika za stručnjake koji se bave drvećem u urbanim prostorima. On je realiziran 2000. godine izdavanjem priručnika pod naslovom "Krankheiten und Schädlinge an Bäumen im Stadtbereich" (C. Tomiczek, T. Cech, H. Krehan i B. Perny).

Iz dugogodišnje suradnje sa spomenutim austrijskim kolegama rodila se ideja o stvaranju nove, zajedničke knjige koja bi **objedinila spoznaje hrvatskih i austrijskih istraživača**. Knjiga na jednom mjestu nudi opise i pregled simptoma napada bolesti i štetnika u Hrvatskoj, kao i onih koji bi se uskoro mogli pojaviti. Na obostrano zadovoljstvo, kao plod te suradnje, višegodišnjeg iskustva i stečenih znanja baveći se ne samo drvećem u urbanim sredinama već i u šumskim ekosustavima ovoga dijela Europe, saželi smo najvažnije biotičke i abiotičke čimbenike koji utječu na zdravstveno stanje stabala urbanih sredina. Knjigom smo obuhvatili najštetnije uzročnike bolesti, štetne životinjske vrste te antropogene i abiotičke čimbenike koji svojim djelovanjem narušavaju rast, razvoj i opstanak drveća.

Sadržaj knjige podijelili smo u pet cjelina (poglavlja): Bolesti urbanog drveća, Truležnice urbanog drveća, Štetnici urbanog drveća, Štete antropogenog i abiotičkog uzroka i Štetne poluparazitne biljke. Svako od navedenih poglavlja obrađuje najčešće štetne uzroke poremećaja zdravstvenog stanja stabala u urbanim sredinama. Prva tri poglavlja su najznačajnija i najopširnija.

Redoslijed autora ove knjige učinjen je po slijedećem principu. C. Tomiczek, kao prvi autor, uz pisanje pojedinih poglavlja osmislio je osnovni koncept knjige, sličan onom u objavljenom navedenom priručniku austrijskih autora. Na jednoj strani daje se opis uzročnika ili uzroka a na drugoj, fotografijama se ukazuje na simptome nastalih bolesti i šteta, odnosno prikazuje sam uzročnik ili uzrok.

Drugi autor D. Diminić sadržajno je osmislio knjigu. Uzročnici bolesti i štetnici urbanog drveća u poglavljima su obrađeni uglavnom po organima na kojima se pojavljuju. Tako se u tekstu prvo navode bolesti iglica četinjača a potom lišća listača. Na isti način slijede bolesti izbojaka, grana i debla drveća. Kako pojedini uzročnici bolesti i štetnici mogu uzrokovati oboljenja i štete na više biljnih organa, njihov je opis dat samo u jednoj od spomenutih grupa. Razlog za takvu podjelu praktične je naravi, u želji da se čitatelju omogućiti lakše snalaženje. Svaki uzročnik zastupljen je

UDŽBENICI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
MANUALIA UNIVERSITATIS STUDIORUM ZAGRABIENSIS

Izdavač - *Publisher*

Šumarski institut, Jastrebarsko - *Forest Research Institute Jastrebarsko*
Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - *Faculty of Forestry University of Zagreb*

Za izdavača - *For publisher*

Dr. sc. Miroslav Benko
Prof. dr. sc. Jozo Franjić

Recenzenti - *Reviewer*

Prof. dr. sc. Milan Glavaš
Dr. sc. Miroslav Harapin
Prof. dr. sc. Maja Jurc

Jezični savjetnik - *Linguistic adviser*

Mr. sc. Sunčica Jurinčić

Naklada - *Circulation*

1000 primjeraka

Grafički pripremak i tisak - *Prepared and printed by*

Denona d.o.o., Zagreb, Ivanićgradska 22
Ljiljana Zlatić

Dizajn naslovnice - *Front cover design*

Nikolina Tesla, Denona d.o.o.

Copyright

© autori

Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati ili na bilo koji način reproducirati
bez dopuštenje autora.

Odobrenjem povjerenstva za znanstveno-nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu
br. 02-483/5-2007 od 13. studenog 2007. rukopisu pod naslovom
„BOLESTI I ŠTETNICI URBANOG DRVEĆA“ odobrava se korištenje naziva sveučilišni
priručnik (Manualia universitatis studiorum Zagabiensis)

ISBN 978-953-292-000-0

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 656587

Dipl. ing. Hannes Krehan

Dipl. ing. Hannes Krehan rođen je 1960. godine u Beču. Završio je studij šumarstva na Sveučilištu BOKU. Od 1985. godine zaposlen je u Saveznom šumarskom institutu BFW-u, gdje je pročelnik Odjela za entomologiju u Institutu za zaštitu šuma.

Dr. sc. Milan Pernek

Dr. sc. Milan Pernek rođen je 1971. godine u Solingenu. Studij šumarstva je završio na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1995. godine. Od 1998. godine zaposlen je u Šumarskom institutu Jastrebarsko, gdje je od 2005. godine Pročelnik Odjela za zaštitu šuma i lovstvo.

Dipl. ing. Bernhard Perny

Dipl. ing. Bernhard Perny rođen je 1964. godine u Beču. Završio je studij šumarstva na Sveučilištu BOKU. Od 1992. godine zaposlen je u Institutu za zaštitu šuma u BFW-u, gdje je od 2000. godine Pročelnik Odjela za integriranu zaštitu šuma.